

О.М. Федорчук
к.е.н., доцент
Херсонський державний університет
Ринок матеріально-технічних ресурсів: проблеми та перспективи

Аналізуючи сутність ринку матеріально-технічних ресурсів, потрібно виходити з того, що в його основі лежить сукупність економічних відносин, які складаються в сфері обміну з приводу реалізації товарів промислового походження, робіт чи послуг. В умовах ринкової економіки обмін здійснюється безпосередньо між виробниками і покупцями. В розвинутих країнах участь держави в цьому процесі залишається досить відчутною. Економічна свобода аграрних виробників в умовах ринку є досить широкою: вони самі обирають структуру виробництва сільськогосподарської продукції, постачальників матеріально-технічних ресурсів і ціну реалізації, а покупець сам обирає посередника .

В організації ринку матеріально-технічних ресурсів промислового походження потрібно дотримуватись певної послідовності, в основі якої має бути зміцнення фінансового потенціалу в сільському господарстві. Ринок матеріально-технічних ресурсів у зв'язку з цим, вважаємо, має розглядатись як важливий економічний фактор розвитку не лише аграрного, а й промислового виробництва, самовідтворення всієї системи міжгалузевих відносин.

В Україні досі ще не сформовано ефективно діючого і прозорого ринку матеріально-технічних ресурсів. На наше переконання, в умовах фінансової нестабільності та низької платоспроможності аграрних підприємств в ринок матеріально-технічних ресурсів треба входити через регулювання цін на техніку, добрива, отрутохімікати шляхом їх фіксації на доступному платоспроможному рівні, поступово переходити на механізм договірних цін, вдосконалювати систему інженерно-технічного обслуговування, лізингового забезпечення та ін.

Вважаємо, для того щоб аграрне виробництво змогло в короткі строки реанімувати та зміцнити матеріально-технічну базу, необхідно:

1. В державній технічній політиці забезпечити пріоритет вітчизняного машино - і тракторобудування.

2. Через агропромислову політику формувати таке економічне середовище, яке б, з одного боку, створювало оптимальні умови для покупців техніки (фірмовий лізинг, пільгове кредитування, часткове відшкодування вартості техніки), а з другого, забезпечувало економічний інтерес виробників техніки через послаблення податкового тиску, реструктуризацію боргів, надання кредитів під інновації, обмеження імпорту аналогічних зарубіжних зразків.

3. Вагомим економічним стимулом розвитку вітчизняного машинобудування має стати висока платоспроможність аграрних підприємств, чому має сприяти забезпечення гарантованих оптимальних цін на сільськогосподарську продукцію.

Проведений нами аналіз та оцінка стану виробництва сільськогосподарських машин дозволили сформулювати деякі пропозиції щодо вирішення існуючих проблем у найближчій перспективі. До них слід віднести такі: поступовий перехід підприємств на випуск техніки нового покоління шляхом реалізації інвестиційних проектів як українських виробників, так і зарубіжних компаній. При цьому першим етапом таких проектів має стати налагодження крупновузлового збирання тих типів техніки, які вже виготовляються за кордоном; з метою підвищення конкурентоспроможності продукції вітчизняного сільськогосподарського машинобудування і його захисту від іноземних конкурентів передбачити систему квот на імпортовану техніку, насамперед ту, що може бути виготовлена в країні; поновити практику застосування держзамовлення на окремі види сільгосптехніки як важливого джерела для розвитку потужностей підприємств галузі; використовуючи неповну завантаженість підприємств військово-промислового комплексу, ширше практикувати організацію на них виробництва окремих машин і складних вузлів та агрегатів для потреб АПК; враховуючи, що численні

ремонтні заводи Міністерства оборони України зосереджені на виконанні випадкових замовлень, вирішити на державному рівні питання про їх передачу АПК для проведення капітальних і поточних ремонтів сільгосптехніки; через брак коштів не займатися відновленням роботи всіх підприємств галузі, а створити належні умови для збереження передусім тих виробництв, які довели свою конкурентоспроможність; створити умови для прискореного інноваційного розвитку галузі та формування механізмів ринкового стимулювання виробництва сільськогосподарської техніки.

Зважаючи на важливість проведення єдиної технічної політики як у аграрному виробництві, так і в сільськогосподарському машинобудуванні, координації їх наукової та іншої діяльності, доречно на державному рівні розглянути і вирішити питання про інтеграцію управлінських дій в аграрному виробництві та його технічному забезпеченні. Таке інтегрування, на нашу думку, буде сприяти: відродженню не тільки сільськогосподарського машинобудування і всього АПК, але й посиленню їх впливу на зростання добробуту населення країни; проведенню єдиної технічної політики та підвищенню керованості підприємств; зростанню якості планування і контролю за діяльністю підприємств; можливості маневру існуючими фінансовими, матеріальними та іншими ресурсами; економії коштів завдяки зменшенню управлінського апарату та впливу посередницьких структур; прискоренню організації виготовлення техніки, адаптованої до альтернативних видів пального; забезпеченню проведення єдиної з європейськими країнами технічної політики у сфері сертифікації відповідної технічної продукції; реалізації інноваційної моделі розвитку сільгоспмашинобудування та його адаптації до вимог Світової організації торгівлі.

Поки аграрне виробництво не стане на шлях інноваційного розвитку, доки аграрний ринок і зокрема ринок матеріально-технічних ресурсів не буде підпорядковуватись цій меті, Україна не зможе повернути аграрну економіку на той рівень розвитку, який був напередодні аграрної реформи.